

DVA VOZARA

Svi su u selu poznali starog Luku. On je već ranim jutrom ustavljaio svoja kola gotovo pred svakom kućom, a domaćice djevojke, žene i balke iznosile su lonce i kantice pune svježega mlijeka i pozdravljale ga smiješkom. Luka je njihove posude praznio u velike mljekarske kante i pritom se s njim šalio. Češće je Luka uzimao uzorke mlijeka u staklene bočice i redovito mjerio težinu mlijeka sa nekakvom staklenom spravom. Te staklene sprave su se naročito bojale neke bakice, koje nisu uvijek imale čistu savjest, jer je Luka odmah pogodio, koliko su otrpilike »zabunom« ulile vode u mlijeko. Koliko god je Luka pritom bio strog, nije se nikome zamjerio. One nesavjesne bi poučavao, kako je sramota ulijevati vodu u mlijeko i tako ga prodavati. A kad bi se po koja baka uvrijedila i tvrdila, da nije ulila vodu u mlijeko, on bi joj više u šali nego ozbiljno ispričao, da je to u stvari isto, ako je ulila mlijeko u vodu. Luku su u selu zbog njegova poštenja svi cijenili i poštivali, pa mu ni ona mjera, koju je uvijek vozio sa sobom u kolima nije trebala, a on nije nikada nikoga ni za jedan decilitar mlijeka prevario. Bočice s uzorcima je savjesno obilježavao, da se ne pomiješaju, pa bi sve uvijek bilo u redu. I tako je Luka godine i godine vršio svoj posao na zadovoljstvo sabirališta i ljudi u svom selu. Ali jednoga jutra Luke nije bilo, pa su mljekarice postale pomalo zabrinute, izvirivale su na prozore ili izlazile na dvorišna vrata i izgledale ga s nestrpljenjem. Napokon se pojavio iz jutarnje magle Lukin konj, a onda su se zasvijetlucale čiste mljekarske kante na kolima, ali mjesto, gdje je obično sjedio Luka, bilo je prazno, a uz kola skakutao je Lukin unuk 10-godišnji dječak. Konj, koji je vozio kola, znao je već svaku kuću, gdje treba stati, pa je dječaku bilo lako sakupiti mlijeko. Svi su pitali za starog Luku, a mali je objasnjavao, da je djed jako bolestan, da je i doktor bio kod njega i da je doktor otišao zabrinut.

Prošlo je nekoliko dana i djed Luka se preselio tamo, otkuda se nitko ne vraća. Žalilo ga je cijelo selo, ali tko bi mislio na smrt, kad je život zanimljiviji, i sve opet krene dalje, kao da se nije ništa dogodilo. Trebalo je naći novog vozara za mlijeko, jer unučić djeda Lu-

ke nije još bio podoban za naporan i odgovoran posao i zadatak, kao što je sabiranje i kontrola mlijeka.

Za to mjesto se u selu ljudi baš nisu naročito otimali, pa je izbor bio vrlo oskudan. Na sastanku, na kojem je trebalo izabrati novog vozara, ponudio se i Joža Dvopalac. Dvopalac su ga prozvali zbog toga, što je na desnoj ruci imao dva palca. On se ponudio za najnižu cijenu, ali i ta je bila viša od Lukine zasluzbe. I tako je Joža Dvopalac postao novi vozar. I on je bio poznat u selu kao i Luka, ali po nečem drugom. Volio je nedjeljom i praznikom sjedjeti u gostionici i piti i kartati se. No kako nitko nema prava da se miješa u tuđi privatni život, tako ni Joži to nisu uzeli za veliko zlo. Bude li on svoj posao obavljao pošteno i savjesno, koga se tiče što on u svoje slobodno vrijeme radi. Ali već prvo jutro njegove vozarije nije razveselilo mnoge, koji su svoje mlijeko prodavali sabiralištu. Već prvo jutro je zakasni'o sa sabiranjem, a ljudi su se žurili na druge poslove. Joži su se poveselile samo one bakice, koje su se bojale Lukine staklene spravice za mjerenje težine, jer Joža ni je mjerio težinu niti je uzimao uzorke. One su govore, nadolijevajući vodu u mlijeko:

— Joža je pravi vozar! Taj na jedno oko zažmiri, a na drugo ne gleda, pa ćemo mu moći i malo vodice prodati. To se na koncu isplati, kad je mlijeku pristojna cijena.

Ali nije to bilo sve! Da bi Jožu udobrovoljile, bakice su svako jutro skriveno pod pregačom donosile i po čašicu rakije, a to je Jožu tako raspoložilo, da je pri kraju sela veselo počeo pjevati.

Niti na sabiralištu nisu bili s Jožom potpuno zadovoljni — ne zbog toga, što dolazi pjevajući, jer tko pjeva, zlo ne misli, nego zbog slabijeg mlijeka. Ali su računali, da će se to popraviti. Ta on je mlad i neiskusn vozar — još ne zna, što i kako treba raditi, pa prionuli, da ga pouče. Govorili mu:

— Slušaj Joža! Pazi na čistoću mlijeka; ako nije čisto, vrati ga natrag. Pregledaj i kantice i posude, u kojima ti donose mlijeko. Svaki dan uzimaj tu i tamo uzorke, da ispitamo kvalitetu i masnoću mlijeka od onih, koji su najviše sumnjivi da ga patvore, i mjeri mlijeko laktodenzimetrom, jer se te staklene spravice poneke bake itekako bo-

je. Joža, ne pij, dok si na poslu, jer će to ljudi iskoristiti i dat će ti svašta, samo ne mlijeko, a ti ne ćeš biti sposoban da ga ocijeniš ni po okusu ni po izgledu.

Joža je slušao, povlađivao, obećavao, da će paziti, i vraćajući se sa sabirališta redovito zaustavljao konja pred gostionicom i na račun savjeta još više pio, pa opijen pjevajući stizao kući.

Vidješe ljudi na sabiralištu da se s Jožom ne će moći na lijep način rasčistiti, jer je mlijeko stizalo sve slabije i nečistije. Tu i tamo bi se čak i pokoja velika kanta mlijeka ukiselila, prije no što je stigla do sabirališta, jer Joža nije pazio, da li je mlijeko večernje ili jutarnje, nego ga miješao i prelijevao kamo je stalo i kako je stigao.

— Joža, — rekoše mu jednoga dana u sabiralištu. — Ako nastaviš, kako si počeo, potražiti ćemo drugog vozara. Zao nam je, jer imaš djecu, ali ona ni ovako nemaju nikakove koristi od tebe.

Pa ni Joži se više nije dalo napustiti službu, koja mu je prilično odbacivala koristi. I on je počeo razmišljati o svom položaju. Ali kako da se oduči onih čašica rakije, koje mu bakice svakoga jutra donose za mito na račun slabog i obranog mlijeka. No nešta se mora učiniti. I evo čemu se Joža dosjeti. Lupi se po čelu i veselo se nasmije:

— E, Joža, Joža, baš si glup! Čemu da budeš ovisan o par baba u selu, a imaš bolju priliku, — zaključi naposljetku.

Joža je imao kravicu, pa je i svoje mlijeko prodavao.

— Zašto ja ne bih umjesto dvije tri litre mlijeka prodavao 15 i više, — rezonirao je on, a da u stvari i ne dam ništa. Ima u mome bunaru vode, koliko ti bog hoće.

Već drugo jutro Joža se promijenio u odnosu na sabiranje mlijeka. Prvi put je uzeo od onih bakica, koje su ga dotad častile rakijom, uzorke i izmjerio težinu mlijeka. Bilo je tu čuđenja, ali on je postao služben i nije se dao smesti. Za vrijeme posla nije ni okusio pića, i u sabiralištu su pomislili, da se popravio. Ustanovilo se, da su mnogi iskoristili njegovu nebudnost pa patvorili

mlijeko. On je postao strog i počeli su se bojati čak i oni, koji su bili poštenji. No kvaliteta uza sve to nije se popravila. Sabiralište je dobivalo slabo mlijeko. Trebalo je naći uzrok.

Joža je kao i prije prilikom predaje mlijeka u sabiralištu upisivao u svoju knjižicu za mlijeko ostatak. Prije se moglo dogoditi, da je ostao i bez onih par svojih litara, koje je davao, ali u zadnje vrijeme je u njegovoj knjižici rasla sve veća cifra. Njegova krava je najednom počela davati više mlijeka nego što je popila vode. Joža je to opravdavao s nekakvim viškom, što ga obično ljudi daju, da ne bude mjera na dlaku. Ali to je postalo sumnjivo, jer je mlijeko uz najveću i najsavjesniju kontrolu ostajalo i nadalje slabo. I napokon se u sabiralištu dosjetiše jadau.

Jednoga jutra, dok je Joža još spavao, dođe kontrolor u Jožino dvorište, u kojem su bila spremljena s kantama kola, pod koja je trebalo upregnuti samo konja. Kontrolor je pokucao Joži na prozor i probudio ga. Onako iza sna i bunovan Joža se nije dosjetio što ga uznemiruje taj mljekar, ali kad ga ovaj pozva, da pregledaju kante, Joži sine pred očima. On je još sinoć u svaku kantu, a bilo ih je desetak, ulio po litru vode, kako bi ujutro bio bez brige, i sad će to kontrolor vidjeti! I Joža počeo pričati, kako je u zadnje vrijeme naročito pazio na čistoću kanta perući ih uveče, a ujutro iz njih izlijevao ocjedine vode. No ocjedine je u kantama bilo previše. Kontrolor je uzeo kantu po kantu, izlio iz njih vodu, i oni počoše na sabiranje mlijeka. Usput su uzimali uzorke od onih, za koje je Joža uvijek tvrdio, da mu daju slabo mlijeko. Kad su došli na sabiralište, istražili su skupni uzorak — i što se ispostavilo? Mlijeko je bilo normalno, ali toga jutra u Jožinoj knjizi za mlijeko ostade praznina. On nije predao ni jedne litre svoga mlijeka, a nije bilo ni viška, s kojim je dotad operirao. I na svršetku Joža od toga jutra više nije bio vozar mlijeka za sabiralište, jer je proigrao i povjerenje i poštenje i kod ljudi u selu i na sabiralištu. Danas je Joži zbog toga žao, ali kako kaže naš narod: U laži su kratke noge, ili Bolje ti je dobar glas nego zlatan pas.